

Nieuwe natuur in mergelgroeve

De mergelgroeve in de Sint-Pietersberg, die wordt omgevormd tot natuurgebied.

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

MAASTRICHT

In 2018 stopt de ENCI met de omstreken winning van mergel in de Sint-Pietersberg. De Maastrichtenaren krijgen er een uniek natuurgebied voor terug. En een trap door de geschiedenis.

VAN ONZE VERSLAGGEVER PETER DE GRAAF

Bijna honderd jaar mergelwinning heeft een enorm gat geslagen in de Sint-Pietersberg, 135 hectare groot en vanaf het hoogste punt gerekend 95 meter diep. Maar de mijnbouw in de ENCI-groeve heeft ook bijzondere natuur opgeleverd.

Er is kalksteenminnende vegetatie, zoals het soldaatje (een orchidee), het zonneroosje en wilde marjolijn en tijm. En bijzondere diersoorten, zoals de oehoe, ringslang, rugstreeppad en vlinders als de Spaanse vlag en de koninginpage.

'Dat was er anders niet geweest', zegt Eduard Habets, gebiedsmanager Zuid-Limburg van Natuurmonumenten. 'Het was hier landbouwgebied met löss. De kalksteen lag 15 meter diep. Door het graafwerk van de Enci is dat aan de oppervlakte gekomen. Daardoor is nieuwe natuur en meer biodiversiteit ontstaan.'

Die constatering geeft een dubbel gevoel, staande aan de rand van

de groeve. Decennialang hebben natuur- en bewonersorganisaties gestreden om de mergelwinning te stoppen en de Sint-Pietersberg te redden. Maar elk nadeel heeft zijn voordeel. 'Je kunt twijfelen over de massaliteit, maar al dat graafwerk heeft ook iets moois opgeleverd. De natuur past zich aan.'

In 2018 stopt de ENCI met de mergelwinning en wordt de groeve in de Sint-Pietersberg teruggegeven aan de Maastrichtenaren. Het gebied wordt natuurgebied. Voor een deel is dat al gebeurd. 'We gaan niet wachten tot 2018. De transformatie naar natuurgebied is in 2010 gestart', zegt Peter Mergelsberg, directeur van de Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied.

Zo beheert Natuurmonumenten al de 'oehoe-vallei', het gebied met steile wanden waar in 1997 het eerste broedende oehoe-paar werd gesignaleerd. Ook een natuurplas, met azuurblauw water dankzij de kalksteen, is grotendeels klaar. Met de bouw van een 40 meter diepe trap de groeve in is een aanvang gemaakt. 'Straks kun je vanuit Maastricht door de groeve naar België lopen', aldus Mergelsberg.

Bij de afgifte van de laatste winningsvergunning was het cementbedrijf gedwongen een toekomstplan op te stellen en uit te voeren, samen met Natuurmonumenten, gemeente, provincie en bewonersorganisaties. De voor-malige kemphanen hebben de strijdbijl begraven en werken nu eendrachtig aan het natuurgebied.

Het bijzondere van de trap, die medio volgend jaar klaar moet zijn, is dat hij door tientallen miljoenen jaren geschiedenis afdaalt. Eerst door löss, dan langs de kalksteenlaag van het zogenoemde Maastrichtien, de jongste geologische laag van de

Krijtperiode, 72 tot 66 miljoen jaar geleden. Dit is de laag waar resten van mosasauriërs zijn aangetroffen. Nog dieper liggen de Nekum-laag en het Gulpener krijtsteen.

Elke laag heeft zijn eigen tijd en verhaal. Op tussenplatforms wordt daarover informatie gegeven. Aan het begin van de trap komt een groot platform met uitzicht over de groeve.

Door de veranderende samenstelling van de ondergrond wordt het bouwwerk uitgevoerd in zowel beton (het bovenste deel in de dekgrond) als in staal, dat wordt verankerd in het mergelpakket.

Eigenlijk hadden ze al eerder met de bouw willen beginnen. Maar in het voorjaar zat uitgerekend op deze plek van de mergelwand een oehoe-paar te broeden. 'Meestal doen ze dat verderop om de hoek. Daar zitten ze altijd, maar dit keer dus niet', zegt Habets. 'Ze hebben vier jongen gekregen. We moesten in ieder geval wachten tot die waren uitgevlogen.'

Wil Palmans (73), die aan de voet van de Sint-Pietersberg woont, is blij dat de mergelwinning eindelijk stopt. Hij is secretaris van de VRSP, de vereniging tot redding van de Sint-Pietersberg, en bestuurslid van ENCI-Stop. 'Het had natuurlijk al veel eerder moeten gebeuren', zegt hij. 'Maar beter laat dan nooit.'